Nr. 86.

KURYER LITEWSKI

w WILNIE we WTOREK DNIA 24 PAZDZIERNIKA V. S. 1816 ROKU.

WIADOMOSCI KRAJOWE.

Poczta Północna datowana jest z *Petersburga* d. 14 pazdziernika. Podług tey gazety, Guberski Marszałek wołyński, *Henryk* Hrabia *Iliński*, także, aktuaryus kollegium spraw zagranicznych, *Jan* Hrabia *Iliński*, mianowani są kamerjunkrami dworu Jego Cesarskiéy Mości.

Rząd kompanii *Rossyysko-Amerykańskiéy*, témi dniami, na powszechném zgromadzeniu akcyonistów, zdawał sprawę o stanie interessów kompanii w roku 1814 i 1815, z którego wyświeca się, iż do roku teraźnieyszego 1816, przypada zysku na każdą akcyą po 100 rubli i kop. 28, czyli po 20 procentów. Zgromadzenie postanowiło wypłacić akcyonistom po 100 rubli, połowę na początku 1817 roku, a drugą połowę w ciągu tegoż roku.

Półkownikowa *Beketowa* ofiarowała na pogorzelców kazańskich 7,000 rubli. Nie pierwsza to jest jéy dobroczynna ofiara.

Podług gazety, *R[illegible] i Inwalid*, przez rozkaz dzienny, datowany w Warszawie dnia 24go września, Dyrektor drugiego korpusu Kadeckiego i Szef pułku Szlacheckiego, orszaku Jego Cesarskiey Mości, wydziału Kwatermistrzowskiego, Jenerał Major *Kuruta*, mianowany Jenerał Porucznikiem, z zostawieniem przy obowiązkach, które dotąd pełnił. Jenerał Major *Masłow* naznaczony Dowódzcą 1széy brygady 6téy dywizyi pieszéy. Jenerał Major *Engelhardt*, dowódzcą 1széy brygady 21széy dywizyi pieszéy.

Daléy taż gazeta umieściła w tłumaczeniu rozkazy dzienne, do woyska Polskiego wydáné, któré tymże porządkiem kładziemy, jak są w pomienioné gazecie:

Rozkaz Dzienny
Do Woyska Polskiego.

Kwatera Główna
M. Warszawa dnia 24/6 września/pazdzier. 1816

Stan, w jakim się znaydowały na wczorayszym przeglądzie oddziały woyska Polskiego różnéy broni, czystość, ochędóstwo i równość w szyku pod bronią, jako też dokładność w obrótach, są dla Mnie niezaprzeczonym dowodem tych niespracowanych usiłowań i trudów, jakich użył Wódz ich Naczelny, Jego Cesarzewiczowska Mość, około doprowadzenia do należytego porządku tego odznaczającego się korpusu woysk. Z uczuciem prawdziwego ukontentowania oświadczam Jemu zupełné Moje podziękowanie i uznanie tych niespracowanych usiłowań, jakich on ciągle dokłada dla udoskonalenia swojego tworu, a które w zupełnéy ich wartości uważam.

Na autentyku własną Jego Cesarskiey Mości ręką napisano tak: Alexander.

Zgodno: Jenerał Adjutant *Zakrewski.*

Rozkaz Dzienny
Do Woyska Polskiego

Główna Kwatera
M. Warszawa dnia 24/6 września/pazdzier. 1816

Kiedym odprawiał dnia wczorayszego pierwszy przegląd woysk polskich tu zgromadzonych, porządek, szykowność ludzi i mocne trzymanie się pod bronią, również dokładność w obrótach i przeciąganiu, przewyższyły oczekiwanie Moje. Tak jawne dowody gorliwości Dowódzców, którzy usiłowali odpowiedzieć zaufaniu Mojemu, dają im prawo do zupełnego Mojego ukontentowania; na dowód którego oświadczam szczególné Moje podziękowanie Jenerałom dywizyi. *Sierakowskiemu*, *Rożnieckiemu*, *Izydorowi Krasińskiemu*, *i Chłopickiemu*, za ich starania około przyprowadzenia do należytego porządku woysk, pod ich dowództwem zostających. Jenerał dywizyi *Wincenty Krasiński*, z przyczyny choroby teraz nieobecny, niemniey jak inni, zasługuje na tęż pochwałę, za dokładność w gwardyi przeze Mnie widzianą. Zupełnie jestem ukontentowany z porządku, w jakim przeciągała cała kawalerya, pomimo wielkiey liczby koni nowego remontu. Również oświadczam Moje ukontentowanie Jenerałom brygady: *Stanisławowi Potockiemu*, *Żołtowskiemu*, *Niesiołowskiemu*, *Weysenhoffowi*, *Sierawskiemu*, *Klickiemu*, *Kurnatowskiemu*, *Cichockiemu*, *Falkowskiemu*, *Przebędowskiemu*, *Redlowi*, *Hornowskiemu*, *Antoniemu Potockiemu*, Półkownikom i Sztabs-Officerom, którzy pułkami dowodzili, officerom, podofficerom i szeregowym, woysko Polskie składającym. A razem jestem z tego przekonany, że ich pracowitość i gorliwość dla służby i na czas dalszy zgoła się nie zmnieyszą.

Dla każdego z rang niższych, którzy się w szyku znaydowali, daruję po rublu srebrem.

Na autentyku własną Jego Cesarskiey Mości ręką napisano tak: Alexander.

Zgodno: Jenerał Adjutant *Zakrewski.*

Warszawa d. 24 września

Jego Cesarska Mość oświadcza zupełne Swe ukontentowanie i wdzięczność dla Jego Cesarzewiczowskiey Mości, za niespracowane Jego usiłowania i troskliwość, w przyprowadzeniu woysk oddziału gwardyi, w *Warszawie* rozłożonych, do wzorowego stopnia karności, czystości i porządku, które Nayjaśnieyszy Pan znalazł na przeglądzie tego oddziału dnia 23 września.

podpisał: Jenerał Adjutant, *Xiążę Wołkoński.*

Warszawa d. 25 września.

Jego Cesarska Mość oświadcza ukontentowanie Swoie dla Rossyyskiey i Polskiey jazdy i dla Artylleryi konney, które dnia dzisieyszego znaydowały się na ćwiczeniu, za należytą spokoyność w szeregach, dokładność i płynność w obrótach; szczególnieysze zaś podziękowanie: Jenerałowi dywizyi *Rożnieckiemu*, Jenerał majorowi *Albrechtowi*; Jenerałom brygady: *Kurnatowskiemu*, *Antoniemu Potockiemu*, *Klickiemu i Przebędowskiemu*; ułańskich szwadronów gwardyi rossyyskiey, Półkownikom: *Gundiusowi i Zaboryńskiemu* 3mu; szwadronów artylleryi konney gwardyi polskiey, Półkownikowi *Sementkowskiemu*, i ułańskich półkownikowi *Szeptyckiemu*; Dowódzcom pułkow konnych strzelców, półkownikom: 1, *Jankowskiemu*; 3, *Dziekońskiemu*; 2, *Suchorzewskiemu*; i 4, *Kosseckiemu*; półków ułańskich: 1 *Tomickiemu*, i 2 *Dwornickiemu*; Dowódzcom: rossyyskiey półbateryi gwardyyskiey artylleryi konney kapitanowi *Gerstencweig*; polskiey gwardyi konney artylleryi bateryy-

ney, podpółkownikowi *Szwerynowi* i lekkiey brygady konney woyskowey, Półkownikowi *Hurtykowi*; oraz wszystkim Sztabs i Oberoficerom, a dla każdego z rang niższych przeznacza po funcie mięsa i po porcyi wódki.

Jego Cesarska Mość oświadcza szczególnieysze Swe ukontentowanie dla Jenerała dywizyi, *Rożnieckiego*, Jenerał Majora *Albrechta* i Jenerała brygady *Kurnatowskiego*.

Warszawa d. 25 września.

Jego Cesarska Mość oświadcza zupełne ukontentowanie Swoie dla woysk oddziału gwardyi, które d. 23 t. m. były na paradzie, za znalezioną karność, porządek, czystość i należytą sprawność; szczególnieysze zaś podziękowanie Jenerał maiorom *Albrechtowi i Wierewkinowi*, oraz wszystkim PP. Sztabs i Ober-Oficerom, a dla każdego z niższych rang daruie po rublu srebrnym.

Jego Cesarska Mość oświadcza wdzięczność Swoię wszczególności, Naczelnikowi głównego Sztabu Jego Cesarzewiczowskiey Mości, Jenerał porucznikowi, *Kurucie*, za odznaczaiącą się gorliwość i pracowitość, okazane przezeń w zaprowadzeniu należytego porządku i urządzenia w woysku polskiem, również i oddziałowi gwardyi, który mu w tém pomagał.

Podpisał: Jenerał Adjutant *Xiążę Wołkoński*.

Przez rozkaz dzienny dany w *Warszawie* d. 28 września, Jego Cesarska Mość oświadcza ukontentowanie Swoie Dowódzcom szwadronow jazdy szlacheckiego i uczącego ćwiczeń, Pułkownikom, pułku dragonow gwardyi *Lindenerowi i Knappowi*, również wszystkim oficerom tych szwadronow, za porządek i sprawność znalezione w czasie ich przeglądu przez Jego Cesarzewiczowską Mość Wielkiego Xiążęcia Konstantyna Pawłowicza.

Warszawa d. 28 września.

Jego Cesarska Mość oświadcza ukontentowanie Swoie dla Rossyyskiey i Polskiey piechoty, które się dnia dzisieyszego na ćwiczeniach znaydowały, za postępek do pożądanego stopnia w poznaniu prawideł wszystkich obrótow, z dokładnością, ścisłością, spokoynością i płynnością wykonywanych; szczególnieyszą zaś wdzięczność Jenerałom dywizyi *Chłopickiemu i Izydorowi Krasińskiemu*, Jenerał majorowi *Wierewkinowi*, Jenerałom brygady: *Sierawskiemu*, *Stanisławowi Potockiemu*, *Hornowskiemu*, *Zołtowskiemu*, *Niesiołowskiemu i Cichockiemu*; Półkownikom: Gwardyi Rossyyskiey *Uszakowemu*, *Kiszkinowi*, *Nikolewu 1mu*, *Durasowemu*, *Rallowi 4*, *i Otrofimowi 4*; Gwardyi Polskiey: *Zytomirskiemu i Szymanowskiemu*; dowódzcóm półkow pieszych, Półkownikóm: 1 *Bolescie*, 5 *Glaserowi*, 2 *Koszarskiemu*, 6 *Kosińskiemu*, 3 *Tańskiemu*, 7 *Grotowskiemu*, 4 *Mycielskiemu*, 8 *Blumerowi*, 3 Strzelców *Giełgudowi*; Dowódzcy 1go batalionu 2 półku pieszego Podpółkownikowi *Słupeckiemu*, i wszystkim PP. Sztabs i Ober oficerom, a dla każdego z rang niższych przeznacza funt mięsa i porcyą wódki.

Jego Cesarska Mość oświadcza szczególne ukontentowanie Swoie Jenerałom dywizyi: *Chłopickiemu*, *Izydorowi Krasińskiemu* i Jenerał majorowi *Wierewkinowi*, za przyprowadzenie do należytego porządku powierzonych im części; szczególnieyszą zaś wdzięczność i uznanie Naczelnikowi głównego Sztabu Jego Cesarzewiczowskiey Mości, Jenerał porucznikowi, *Kurucie*, za odznaczaiącą się gorliwość i pomoc w prawidłach, pomienioney piechocie udzielonych, podług których doprowadzona iest do tego stopnia, na iakim się teraz znayduie.

Warszawa d. 28 września.

Jego Cesarska Mość, obeyrzawszy Polską woyskową Kommissyą i Kommissoryat, za znaleziony we wszystkiém porządek, rządność i czystość, oświadcza ukontentowanie Swoie członkom kommissyi woyskowey Jenerałowi dywizyi *Hauke*, Jenerałowi brygady *Grabowskiemu*, jenerał dyżurnemu woyska Jenerałowi brygady *Rautensztrauchowi* i jeneralnemu Sekretarzowi, Półkownikowi *Nowińskiemu*, Zarządzaiącemu Kommissoryatem Jenerałowi brygady *Biegańskiemu*, Półkownikowi *Darewskiemu*, oraz wszystkim PP. Naczelnikom wydziałow i dalszym Urzędnikom Kommissyi woyskowey i Kommissoryatu.

Warszawa d. 30 września.

Jego Cesarska Mość oświadcza ukontentowanie Swoie batalionowi grenadyerów gwardyi woysk polskich, za ćwiczenie dnia dzisieyszego odprawione, a podziękowanie dla PP. Oficerów: dla każdego zaś rang niższych przeznacza po funcie mięsa i porcyi wódki. Szczególnieyszą zaś wdzięczność Dowódzcy tego batalionu Półkownikowi *Zymirskiemu*.

Podpisał: Jenerał Adjutant *Xiążę Wołkoński*.

Nowgorod d. 11 sierpnia 1816 roku.

Jego Cesarska Mość oswiadcza zupełne ukontentowanie Swoje, Jenerał Adjutantowi *Wasilczykowemu*, Jenerał Majorowi *Potapowu*, wszystkim Dowódzcom dywizyynym i szwadronowym, oraz PP. ober officerom pułku konnego strzelców gwardyi, za ćwiczenie dnia dzisieyszego. Dla każdego z rang niższych przeznacza po rublu, po funcie ryby i po porcyi wódki. Podpisał: Jenerał Adjutant *Xiążę Wołkoński*.

Przeszłego wtorku d. 10 t. m, o godzinie 10 wieczorem przybył napowrót z *Moskwy* do *Petersburga*, JW. Jenerał artylleryi, Hrabia *Arakczejew*.

Podług gazety Akademickiey, d. 11 t. m., przybył do *Petersburga*, JW. Jenerał Policmeyster Wojenny, Jenerał Porucznik *Ertel*.

Podług dziennika, *Syn Oyczyzny*, d. 5 września r. t. umarł Jenerał Major i kawaler, *Władysław Ozerów*, pierwszy tragiczny pisarz, i jeden z przednieyszych rymotwórców rossyyskich, w domu oyca swojego, w gubernii *twerskiéy* w powiecie *żubcowskim*. Narodził się dnia 30 wrzesnia 1769 roku.

Podług gazety ryzkiéy, *Zuschauer*, liczba okrętów w *Rydze* do dnia 17 pazdziernika, przybyłych 909, wyszłych 770. — W gubernii witebskiey, powiecie *siebiezkim*, w majątku P. *Uljanowskiego*, włościanka jedna urodziła razem 2 synów i 3 córki. W kilka godzin po urodzeniu umarł 1 chłopczyk i 2 dziewczynki, troje zaś dalszych zostało w życiu: matka nie jest w niezpieczeństwie.

Kurs petersburski: dukat hollenderski nowy, rubli 11 kopiejek 80; stary r. 11 k. 60. Zmiana srebra 306 k. na rubla.

Kurs wileński na assyg. rub. srebr r. 4 k. 13, dukat r. 11, k. 98 imperyał r. 40 k. 55.

Królestwo Polskie.

Gazety Warszawskie ogłosiły nader ważne ustawy Nayjaśnieyszego Cesarza Jegomości i Króla, w celu ulepszenia chowu koni i bydła w Królestwie Polskiém, a tém samém poprawienie i udoskonalenié nayznakomitszych gałęzi gospodarstwa krajowego. Brzmienie tych ustaw jest następujące.

Wypis z Protokułu Sekretaryatu Stanu Królewstwa Polskiego.

My z Bożey Łaski

ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski.

W celu udoskonalenia chowu koni w Królestwie Naszém Polskiém, przez zaprowadzenie stad i ogierów Rządowych, tudzież zachęcenia właścicielów przez nagrody do poprawy gniazda onychże, które z powodu wypadków wojennych znikczemniało; jako też chcąc zachęcić Obywateli do starannego źrzebiąt wychowania; na przełożenie Kommissyi Rządowéy Spraw Wewnętrznych i Policyi, postanowiliśmy i stanowimy:

Artykuł 1. Będą wyznaczone w dobrach narodowych mieysca naydogodnieysze do zaprowadzenia stad Królewskich: stada w klacze rodzayne i ogiery piękne opatrzone zostaną.

Art. 2. W okolicach kraju do chowu koni

naysposobnieyszych założone będą z ogierów Królewskich stacye stadne. Ogiery te używane zostaną do stanowienia klaczy okolicznych powiatów, stosownie do urządzenia, ktore Kommissya Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi wyda

Art 3 Toż urządzenie wskaże, jakim sposobem, i w jakiey ilości wyznaczone zostaną nagrody Rządowe, które w stolicach Woiewódzkich na popisach corocznych przez znawców przysięgłych przyznawane będą właścicielóm koni i klaczy w kraju zrodzonych i odchowanych, a za naydoskonalsze osądzonych.

Art; 4. Etat wydatków rocznych na utrzymanie i dozór około ogierów Królewskich oznaczony jest, jak następuie:

25 Masztalerzy po 720 zł.	— —	18,000 zł. pol.
Żywność i utrzymanie 50 ogierów po 648 złotych	— —	32,400 zł. pol.
Podróże, siodlarze, kowal i wydatki nadzwyczayne	— —	36,000 zł. pol.
	Ogółem	86,400 zł. pol.

Wyraźnie, złotych Polskich ośmdziesiąt sześć tysięcy czterysta.

Art. 5. Koniuszy Wielki Korony Naszey, pod zwierzchnictwem Komissyi Naszey Spraw Wewnętrznych i Policyi, przełożony będzie nad stadami i stacyiami stadnemi Królewskiemi.

Uskutecznienie ninieyszego postanowienia Kommissyiom Rządowym Spraw Wewnętrznych i Policyi, tudzież Przychodów i Skarbu polecamy.

Dan w *Warszawie* dnia 24go września (6 październik) roku 1816.

(podpisano) ALEXANDRE.

Przez Cesarza i Króla: Minister Sekretarz Stanu

(L. S.) *Ignacy Sobolewski.*

Zgodno z oryginałem: Minister Sekretarz Stanu

(podpisano) *Ignacy Sobolewski.*

Radzca Sekretarz Stanu Jenerał Brygady,

(podpisano) *Kossecki.*

Wypis z Protokółu Sekretaryiatu Stanu Królestwa Polskiego.

My z Bożey Łaski

ALEXANDER Iwszy CESARZ WSZECH ROSSYY, KROL POLSI, etc. etc etc.

Chcąc polepszyć ród bydła rogatego w Królestwie Naszém Polskiém przez wypadki woienne znikczemniały, na przełożenie Kommissyi Naszey Spraw Wewnętrznych i Policyi postanowiliśmy i stanowimy.

Artykuł 1. Ma bydź bez zwłoki wybranych i sprowadzonych byków trzyletnich rodu Kałmagórskiego sztuk 50, i krów trzy i czteroletnich tegoż rodu Kałmagórskiego sztuk. 50.

Art. 2. Te krowy, i do nich byki dobrane, maią bydź umieszczone w dobrach Naszych koronnych, które Komissyia Rządowa Spraw Wewnętrznych i Policyi ku temu wybierze, i pod jéy zarządzeniem zostawać, dla zachowania i rozmnożenia w czystości rodu Kałmagórskiego.

Art. 3. Komisya Spraw Wewnętrznych i Policyi stosownie do warunków, jakie przepisze, resztę byków rozdzielić i umieścić poleci między Obywatelów, którzy onych zapragną, dla poprawienia gatunków bydła kraiowego.

Wykonanie niniejszego postanowienia Kommissyjom Rządowym Spraw Wewnętrzych i Policyi, tudzież Przychodów i Skarbu polecamy. (*Data i podpisy jak wyżey.*)

J. C. Mość, W. Xiążę Jmć przez rozkaz dzienny, pod 5 (17) Października, obwieścił woysku, iż Nayjaśnieyszy Cesarz Jmć i Król, decyzyią swą z dnia (28 wrześ.) 16 października r. b. łaskawie rozkazać raczył, ażeby półkownik Chłussowicz, szef sztabu pierwszéy dywizyi pieszéy, i fligiel-adjutant Jego Cesarskiéy Mości, *Franciszek* Hrabia *Potocki*, tymczasowie przywiązani byli, pierwszy de legacyi Jego w *Madrycie*, drugi do legacyi w *Neapolu*.

W niedzielę d. 20, cztery półki piechoty polskiéy, obeyrzane na dziedzińcu pałacu saskiego i pożegnane od J. C. Mości W. Xięcia *Konstantego*, wyruszyły w drogę do przeznaczonych im stanowisk w różnych miastach królestwa.

Do szczegółów pobytu w *Warszawie* Nayjaśnieyszego Cesarza Jegomości i Króla, należy i to, że d. 15 b. m. raczył bydź na obiedzie u JW. Hrabiego *Ostrowskiego*, Prezesa Senatu.

WIADOMOSCI ZAGRANICZNE

FRANCYA.

(z gaz. *Oester. Beob.*) Dnia 5 października, ukończone zostały obiory deputowanych w departamencie *Sekwany*. Oprócz PP. *Bellart* i *Pasquier*, wybrani są ieszcze PP. *Try*, członek ostatniey Izby; *Lafitte*, bankier; *Chabrol*, prefekt dep. *Sekwany*; *Lebreton*, notaryusz; *Roy* i *Delaitre*, obadway członki ostatniey izby. Po tych naywiększą liczbę głosow mieli PP. *Ollivier*, *Tabarie*, *Allent* i hr. *Bruges*. Zgromadzenie obiercze departamentu *Sekwany* i *Oazy* również d. 5 czynności swe zakończyło, a wybrało na deputowanych PP. barona *Delaitre*, dawnieyszego prefekta; *Usquin*, właściciela ziemskiego, członka ostatniey izby; margrab. *de Bizamont*, członka ostatniey izby; i barona *de Jumilac*, prezydenta zgromadzenia obierczego, również członka ostatniey izby. Zgromadzenie obiercze departamentu *Sekwany* i *Marny* wybrało na swych deputowanych P. *Saint-Cricq*, prezydenta swego, członka ostatniey izby i P. *Mesnager*. Gazeta *Quotidienne* z telegraficznych doniesień udziela ieszcze o wybranych deputowanych: z depart. *Mozelli* PP. *Ernouf*, jenerał porucznika; *Boisin de Gartempe* i *Hausen*: wszyscy trzey byli członkami ostatniey izby; *Duchoret*, właściciel ziemski. Z depart. *Nord*: PP. *Beauffler-Mathan*; *Dejorest*; *Desmoutier*; wszyscy członkowie ostatniey izby. Z depart. *Rodanu*: PP. hr. *de Fargues*, mer lyoński; *de Magneval*; *de Colton*, prezydent zgromadzenia obierczego: wszyscy trzey członki przeszłey izby — Z *Alzacyi* wybrani są na deputowanych: z depart. *Dolnego Renu*: P. *Metz*, członek różnych zgromadzeń prawodawczych od dnia 18 miesiąca *brumaire*, do których od senatu był mianowany, potém przez zgromadzenia obiercze obrany reprezentantem w roku 1815, nakoniec członek ostatniey izby deputowanych. P. *Carl-Kern*, adwokat i radca prefekturalny, pierwszy raz członek prawodastwa w ostatniey izbie deputowanych. P. *Magnier-Grandprez*, dawniey ajent, potém jeneralny poborca, również członek ostatniey izby deputowanych, w którey często mówił w materyi skarbowey. P. *Reibel*, dawniey pierwszy intendent administracyi woyskowey w czasie bytności woysk francuzkich w *Niemczech* i innych kraiach, członek izby reprezentantow w roku 1815 — Z departamentu *Górnego-Renu*: P. *Deferre*, był prezydentem sądu appellacyynego francuzkiego w *Hamburgu*, teraz radca i pierwszy prezydent sądu appellacyynego w *Kolmarze*. P. *Voyer-d'Argenson*, właściciel znakomitych maiątków ziemskich w *Alzacyi-wyższey*, dawniey prefekt w *Antwerpii*, członek izby reprezentantów w roku 1815, i iako reprezentant, ieden z posyłanych delegowanych do Monarchów sprzymierzonych do *Hagenau*, członek ostatniey izby. P. *Bergheim*, dawniey jeneralny adjutant jenerała *Caulincourt*, potém dowódzca korpusu jazdy francuzkiey, który w czasie odwrótu z *Rossyi* nad *Berezyną* znakomite okazał zasługi, teraz iest jenerał-porucznikiem, nieużytym do czynney służby.

Członki rozwiązaney Izby Deputowanych od nieiakiego czasu, podług angielskich gazet, miewali swe zgromadzenia w hotelu *Soubise* w *Paryżu*. Powiadaią, iż mieli swoiego prezydenta i wice-prezydenta. Liczba i znaczenie członków tego zgromadzenia obudziła troskliwość rządu. Naostatek, d. 13 września, nagle wpadła policya do tego ich obrad mieysca, wszystkie papiery i akta, zawieraiące plany i postanowienia towarzystwa zabrała. Między innémi znaleziono obszer-

ny i wypracowany akt oskarżenia przeciw......Wszystko to Królowi złożono, który wielką dał pochwałę policyi, za taką jey czuyność.

Okręt, *Atalante*, dowództwa kapitana *Rogers*, z *Nantes*, zabrany został przez fregatę 44działową pod banderą haitańską.

Podług pism publicznych, Król francuzki rozkazał ministrowi woyskowemu, wypłacić zaległą pensyą *Carnotowi*, wynoszącą 9000 fr. Brat iego, jenerał *Carnot*, spokoynie w *Paryżu* żyiący, na mocy udzielonego sobie od brata pełnomocnictwa, pieniądze te w gotowiźnie odebrał.

Przez rozkaz królewski pod d. 25 września, P. *Prony*, naznaczony iest examinatorem w szkole politechniczney, na mieysce P. *Legendre*, który wziął uwolnienie.

Przy posągu na placu *Vandome*, kilka osób odjęło sobie życie: z tego powodu zabroniono do niego się zbliżać.

Towarzystwo nauk elementarnych, uczenia na wzór *lankasterskiego* sposobu, coraz więcey znayduie przyiaciół. W gminach *Nogent* nad *Marną*, *Arcueil* i *Charenton*, liczą iuż około 1027 dzieci, tym sposobem uczących się.

Gazety paryzkie Panią *Catalani* nazywaią *syreną kosmopolityczną*, dodaiąc, iż paryżanie spodziewaią się uyrzeć ią znowu razem ze słowikami.

Na końcu września wyszedł w *Paryżu* pierwszy numer dzieła peryodycznego, *Journal des Savans*, (*Dziennik Uczonych*), które się na rozkaz królewski wydaje. Artykuły, w tym numerze zawarte, są pisane przez *Biota*, *Raoul-Rochettè*, *Visconti*, *Daunou*, *Quatremere-de-Quincy*, *Sylvestre-de-Sacy*, i *Vanderburga*. Ostatni rozbiera iednę z trajedyy *Müllera*, która nienayszczęśliwszego zapewne znalazła tłumacza. Na końcu znayduie się krótka wiadomość o znakomitszych dziełach, które w ostatnich czasach we francyi i obcey wyszły literaturze.

Gazette de France teraźnieyszą ludność *Francyi*, podług ostatniego wyliczenia bióra topograficznego, kładzie na 29,500,000 dusz, nie licząc woyska, będącego pod bronią.

(*z gazety berliń.*) *Paryż*, *dnia 11 października*. Xiążę *Angouleme* odwiedzał obserwatoryum, bawił tam przez 3 godziny, i przyrzekł Professorowi posrednictwo swoie, względem dostarczenia kilku instrumentów, wartuiących 20,000 fr.

Mówią, że Xiążęta wyiadą do *Fontainebleau*, a nawet i Król bawić ma tamże od 20 do 25 — Xiążę *Wellington* spodziewany tu iest około ostatnich dni teraźnieyszego miesiąca — Xiążę *Kent* przybył do tuteyszey stolicy i był z odwiedzinami u Króla — Król rozesłał okolne pismo do wszystkich Arcybiskupow i Biskupow, wzywaiąc ich, ażeby 16go października, w pamiętnym dniu nieszczęśliwey Królowey *Maryi Antoniny*, po wszystkich kościołach żałobne nabożeństwo odprawione było, bez żałobnego iednak kazania, a na to mieysce odczytane bydź ma z ambon szczęśliwie zachowany list, który szanowna ta Pani dwiema godzinami przed śmiercią do Xiężniczki *Elżbiety* napisała — Przeprowadzenie legionów z iednych do drugich departamentow, po większey części iuż uskuteczniono. Podobne przeprowadzenie odnawiać się ma co 9 miesięcy, a każdy legion ieden po drugim, iak z kolei wypadnie, dla wzmocnienia załogi, przychodzić będzie do *Paryża*.

Przed kilką dniami, iak słychać, trzy nader znamienite osoby przebrane po turecku, przeieżdżały przez bulwary. Przy poieździe iechało dwóch kawalerzystów.

La Fayette, którego imie w dzieiach wybicia się Amerykanów i w rewolucyi francuzkiey znakomite zaymuie mieysce, a który za powrótem Napoleona z *Elby* za nim się oświadczył, na okręgowych kollegiach obierczych departamentów *Sekwany i Marny*, miał wiele głosow, na kandydata do nowey Izby Deputowanych.

Sprawa w rzeczy przedaży prochu skarbowego, skończyła się na tém, że zawieraiący niedozwolone kupno skazani zostali na zapłacenie 3 i 10,000 fr.

(*z Korr. hamb.*) Amerykanin ieden w *Paryżu*, czyni uwagę, że bitwa stoczona pod *Algierem*, nie iest, iak *Kuryer londyński* utrzymywał, iedną z naykrwawszych, które angielska siła morska w nowszych miała czasach. W sześciu pierwszych bitwach morskich, w ostatniey woynie z *Ameryką północną*, mieli Anglicy ze 3197 ludzi, 1103 zabitych i ranionych; a mówiąc ięzykiem kupieckim, utracili 35 procentow: gdy tymczasem strata pod *Algierem* tylko 15 procent. wynosi — Hrabia *Hrowby*, który tu przybył, używał kąpieli w *Spa*.

Dziennika *Merów* rozesłano do tego czasu bezpłatnie do departamentów i członków zgromadzeń obierczych exemplarzy 20.000.

Włochy.

Wiele dawnieyszych oficerów *Bonapartego* udało się na małych statkach do eskadry amerykańskiey, znayduiącéy się teraz na morzu śródziemném.

Król Sardyński wprowadził znowu do państw swoich karę wplatania w koło. Karę tę i tortury przyjęto także w jedney części *Szwaycaryi*. We *Freybergu*, w miesiącu sierpniu, człowieka jednego męczono na torturach, a potém bito kołem.

Zamiarem kommodora amerykańskiego, stojącego z eskadrą w zatoce neapolitańskiéy, ma bydź, czekać tam póki rozpoczęte z dworem Neapolitańskim układy nie zostaną ukończone w sposób zaspakajający. Zadania P. *Pinkney* miały bydź kommunikowanemi dworóm europeyskim: odpowiedź dworu francuzkiego miała już nadeyść, ale niczego jeszcze w rzeczy tey nie ogłoszono.

Kardynał *Consalvi* ogłosił d. 15 września wolny od wszelkiey opłaty przywóz zboża do Państwa kościelnego, do dnia 15 czerwca 1817.

Xiężna *Paulina Borghese* przedała wioskę swoję *Sciarra*. Obrazy należące do jéy małżonka, Xięcia *Camillo Borghese*, które niebyły, jak mylnie rozumiano, razem z posągami przedane, powróciły już do *Rzymu*; między temi znayduje się piękny obraz zdjęcia z krzyża przez *Raphaela*, i kąpiel Dyanny przez *Dominichino*.

Według dziennika Rzymskiego (*Diario di Roma*), Jey Królewicowska Mość Xiężna *Wallii* (Małżonka Xięcia Rejenta angielskiego) darowała podczas ostatniey bytności swoiey w *Rzymie* Oycu S., posąg marmurowy S. *Michała* Archanioła, który przywiozła z *Palestyny*. Szpitalowi ubogich darowała 200 szkudów, a przez P. *Taylora*, który iey towarzyszył przy oglądaniu osobliwości Rzymskich, kazała ieszcze znakomitsze summy rozdać między osoby w potrzebie będące, on zaś sam otrzymał od Xiężney kosztowny pierścień w upominku.

Dnia 15. Września, Oyciec S. odprawiwszy z wielką uroczystością nabożeństwo w Kościele S. Piotra, policzył w poczet Swiętych zmarłego przed 29 laty Biskupa w Santa Agatha de Goti, *Alfonsa Maryą Lignori*.

Dla kościołów na wschodzie, do których miały się wcisnąć pewne nadużycia, ma bydź nowy katechizm w *Rzymie* wydany.

Dozwala się drukować: Z. Niemczewski Prof. Komit. Cenz. Członek. — w Drukarni XX. Pijarów.